

Terneuzen

Kennisbijeenkomst kernenergie en sociaal-economische impact

Scheldetheater Terneuzen

Woensdag 14 oktober 2026

Arieke van Liere

Dagvoorzitter

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Geen eten en drinken in de zaal

Tijdens deze bijeenkomst wordt gefilmd en gefotografeerd

Jassen graag in de garderobe

Zet uw mobiele telefoon op stil

WhatsApp

Heeft u een vraag?
WhatsApp of sms +31 (0)6 38 50 85 27
(vermeld voor wie uw vraag bestemd is)

Programma

- 19.30 Opening met wethouder van de Voorde
- 19:40 Presentatie Luc Verschuren (HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving)
- 20:30 Pauze
- 20:50 Presentatie Sander Zondervan (Antea Group)
- 21:40 Afsluiting

Welkom

Laszlo van de Voorde

Wethouder Terneuzen

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Luc Verschuren

Onderzoekscoördinator

HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

LASTEN EN LUSTEN IN BALANS

Impactrapport bouw kerncentrales Borssele

versie 1.0

Kennisbijeenkomst
Terneuzen - 14 oktober 2026

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

ly:ias

VOORSTELLEN

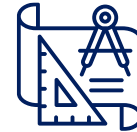

Luc Verschuren
Onderzoekscoördinator
HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving

 Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

INHOUD

- Opdracht
- Aanpak
- Verwachte impact
- Conclusies en aanbevelingen

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

DOELEN

- Inschatting van **impact**
- Suggesties voor **maatregelen**
- Basis voor nulmeting en **monitoring**
- Fundament voor **Rijk-regiopakket**

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

RANDVOORWAARDEN

Opdrachtgever: gemeente Borsele en Provincie Zeeland

Periode: eind juni 2024 – januari 2025

Onzeker: keuze bouw (wel/niet), aannemer en contractvoorwaarden, uitkomsten mer, technische haalbaarheidsstudies, etc.

Focus: twee nieuwe centrales (generatie III +) in Borssele, met begrip van context

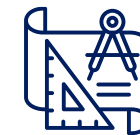
Planning: uitlopende planning en onzekerheden

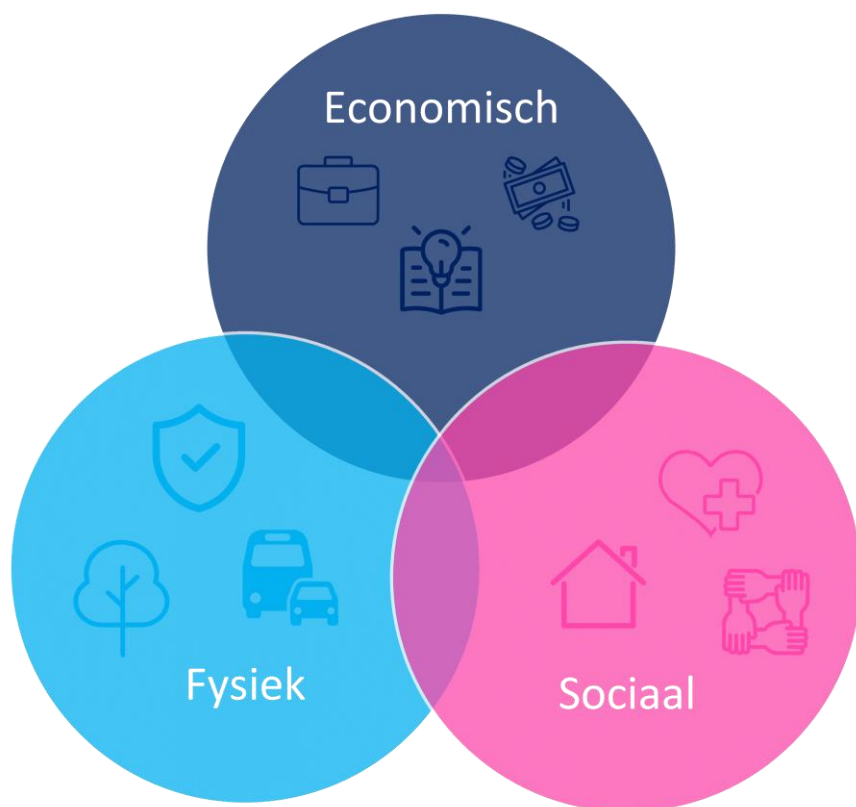
Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

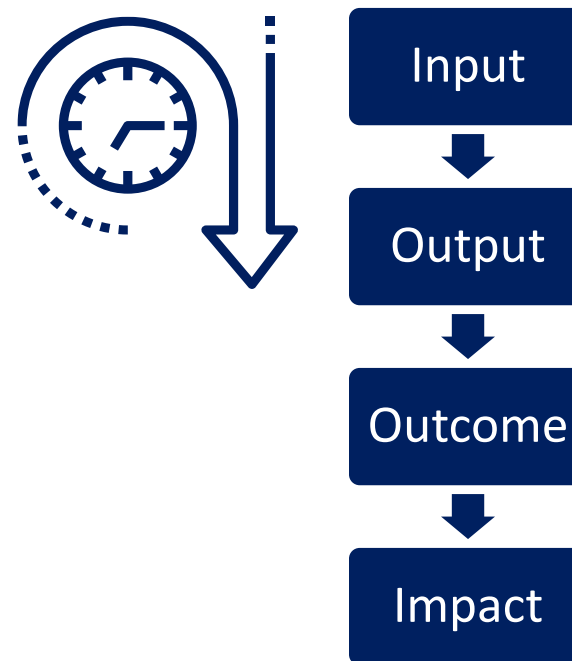
DENKKADER

Brede welvaart

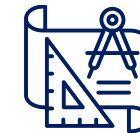

Verandertheorie (‘theory of change’)

 Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

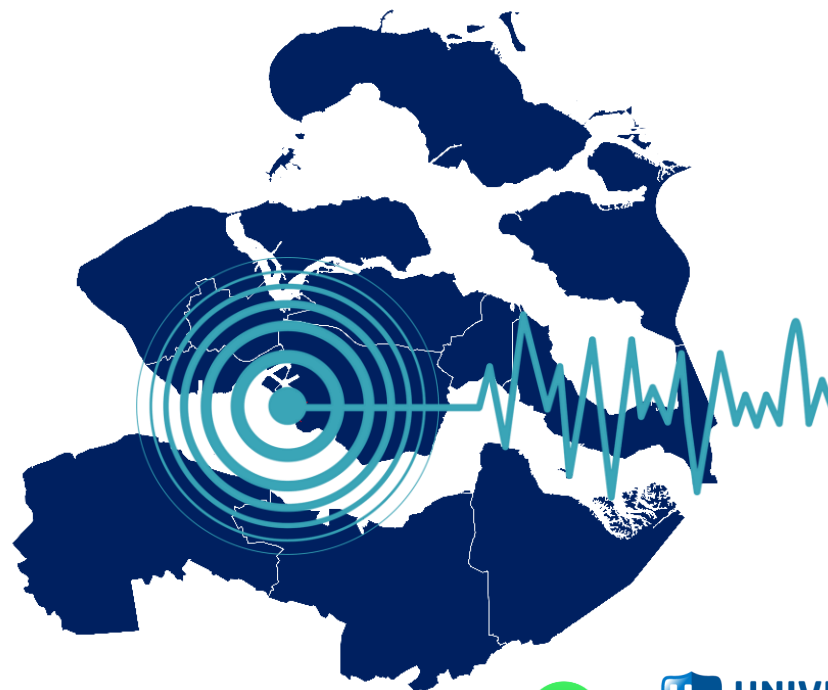
FASEN EN DOORWERKING

Projectfasen
nieuwe kerncentrale

Bouwfasen
Voorbereiding
Grondwerk
Civiele constructie
Mechanica en engineering
Testen
Exploitatiefase

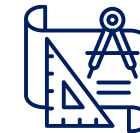
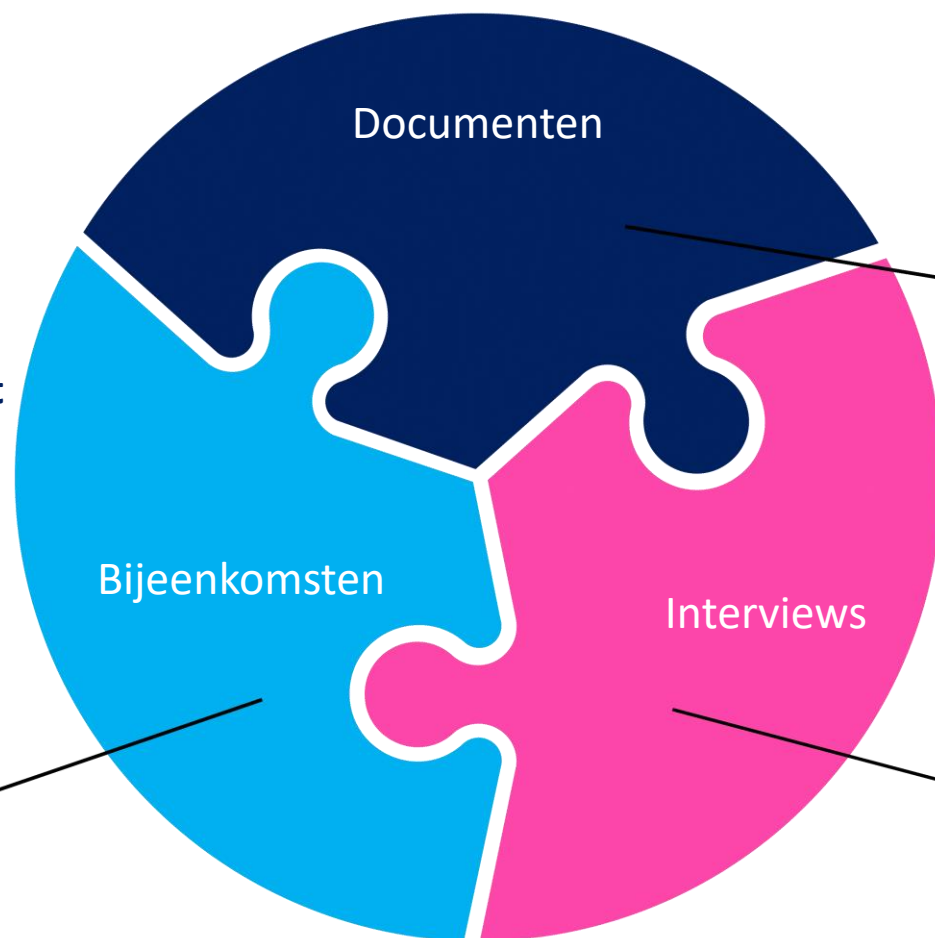
Epicentrum
met doorwerkende golven

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

TRIANGULATIE

Documentatie referentietrajecten

(Hinkley Point C, Sizewell C en Olkiluoto):

- Generatie 3+ reactor
- Beschikbaarheid
- Recent
- Enigszins vergelijkbaar / Westers

Beleidsdocumenten regionaal en lokaal (Zeeland)

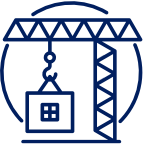
Betrokkenen Hinkley PointC (Engeland):

- Inwoners
- Ondernemers
- Lokale overheid

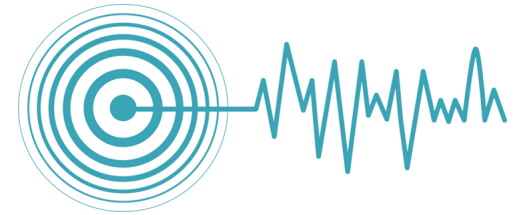
Betrokkenen en experts uit de regio (Zeeland):

- Ondernemers
- Onderzoek
- Overheid
- Maatschappelijke organisaties
- Inwoners

ECONOMISCH

Tijd

Gevolgen:

Financiële investering

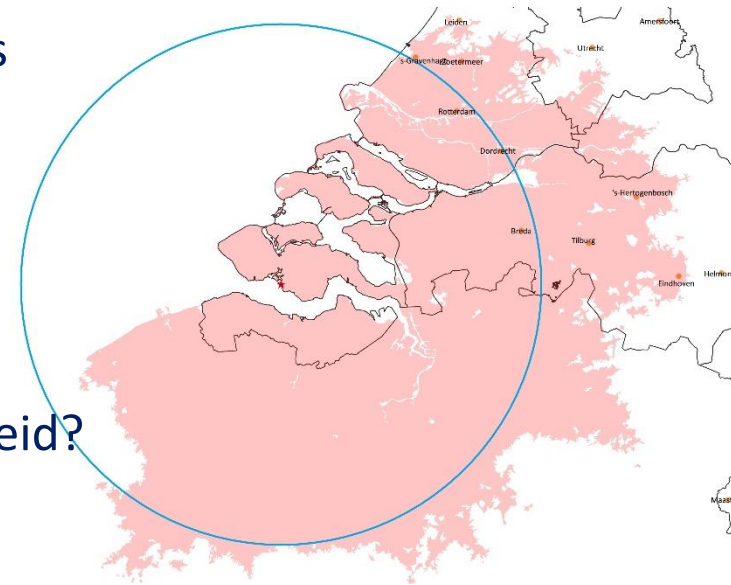
- ↳ Vraag naar werknemers
- ↳ Vraag naar (lokale) goederen en diensten
- ↳ Toename bedrijvigheid

Verwachtingen bouwfase:

- Kansen onderzoek en onderwijs
- Meer krapte, stijgende lonen
- Kansen lokale ondernemingen
- Druk op 'bestemming Zeeland'

Verwachtingen exploitatiefase:

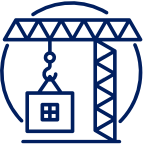
- 'Boom and bust' werkgelegenheid?

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

SOCIAAL

Tijd

Gevolgen:

Nieuwkomers

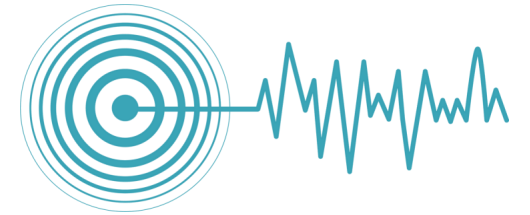
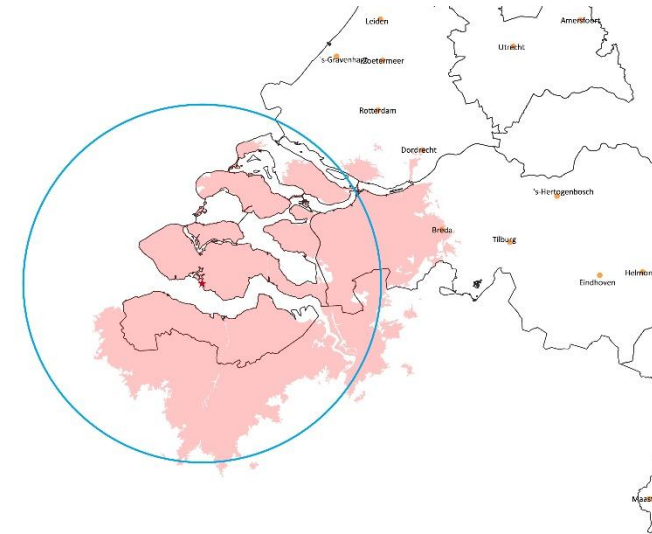
- ↳ Vraag naar woonruimte
- ↳ Omvang en samenstelling van de bevolking
- ↳ Woon-werkverkeer

Verwachtingen bouwfase:

- Druk op woningmarkt
- Voorzieningen: behoud, druk
- Sociale cohesie onder druk
- Toename reistijden

Verwachtingen exploitatiefase:

- 'Boom and bust' woningen en voorzieningen?

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

- ↳ Landschapsverandering
- ↳ Intensiever ruimtegebruik
- ↳ Verstoring ecologie

- Landschap- en horizonvervuiling
- Ervaren overlast
- Zorgen over veiligheid
- Flora en fauna

- Sterk afhankelijk van gebiedsontwikkeling na bouwfase

CONCLUSIES - HOOFDLIJN

- Met name positief voor economie, regionale schaal
- Negatieve effecten voor sociale en fysieke omgeving, vooral lokaal en tijdens bouwfase
- Start tijdig met maatregelen
- Lasten en lusten in balans brengen vereist:
 - Structureel partnerschap van betrokken en betrouwbare overheden
 - Regionale samenwerking tussen 4 O's
 - Duurzame investeringen
 - Uitvoeringskracht voor langjarige samenwerking en uitvoering Rijk-regiopakket
 - Monitoring en evaluatie

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

MAATREGELEN & AANBEVELINGEN

Maatregelen voor verminderen negatieve impact

- Kom inwoners in nabije omgeving ruimhartig tegemoet
- Creëer voorzieningen voor zorg & onderwijs in nabije omgeving
- Zorg voor structurele informatie-uitwisseling en participatie
- Tref maatregelen voor beperken overlast bouwverkeer en waarborgen verkeersveiligheid
- ...

Aanbevelingen voor versterken positieve impact

- Investeer in (technisch) onderwijs
- Ondersteun lokale bedrijven
- Investeer in leefkwaliteit nabije omgeving
- Ontwikkel een integrale landschapsvisie
- ...

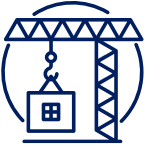
Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

BORSSELE - TERNEUZEN

- **Ruimtelijk:** andere infrastructurele aanpassingen nodig, (lokale) overlast bouwwerkzaamheden op andere plekken
- **Maatschappelijk:** andere inwonerspopulatie (dunbevolkt, vergrijsd), andere woningmarkt (bijv. lagere prijzen), ander voorzieningenaanbod (bijv. zorg)
- **Economisch:** Andere lokale bedrijvigheid dan locatie Borssele → andere kansen en beperkingen, andere context onderzoek en onderwijs
- **Brede welvaart:** Terneuzen 'scoort' relatief laag op: materiële welvaart, gezondheid, voorzieningen, milieu(overlast), sociale cohesie en tevredenheid woonomgeving

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

LASTEN EN LUSTEN IN BALANS

Impactrapport bouw kerncentrales Borssele

versie 1.0

Heeft u nog vragen?
Mail dan naar kczs@hz.nl.

UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

ly:ias

Pauze - We starten weer om 20.50 uur

De ontwikkelingen rond de energieprojecten kunnen vragen en soms ook zorgen oproepen. Dat begrijpen we. Iedereen beleeft deze veranderingen op zijn of haar eigen manier.

Heeft u behoefte aan meer informatie, of wilt u uw zorgen, vragen of gedachten met ons delen?

Neem dan gerust contact op met onze omgevingsmanager Elsbeth Verhelst (regio Terneuzen). We luisteren, denken mee en nemen signalen serieus.

Rechtstreeks contact is mogelijk via e.verhelst@terneuzen.nl

Het projectteam is te bereiken via energie@terneuzen.nl

Kijk voor meer informatie op terneuzen.nl/projecten/rijksenergieprojecten

Terneuzen

Kennisbijeenkomst kernenergie en sociaal-economische impact

Welkom terug

Sander Zondervan

*Projectmanager ruimtelijke strategie
Antea Group*

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Sociaal-economische effecten

als kerncentrales in Terneuzen komen

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

14 oktober 2026

www.anteagroup.nl

Voorstellen

Sander Zondervan

*Ruimtelijke Strategie
Antea Group*

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

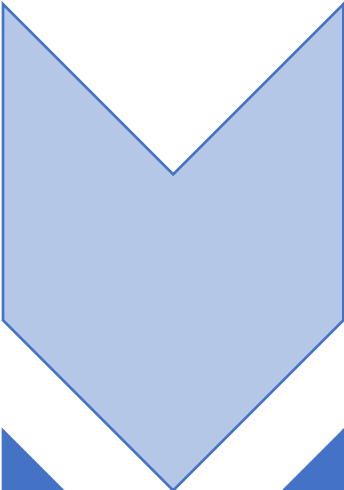

Sociaal-economische impact Terneuzen

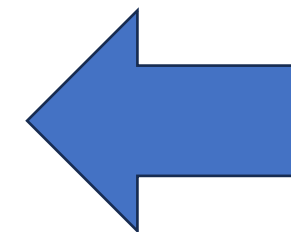
Understanding today.
Improving tomorrow.

Toelichting op het onderzoek

-
- **Milieueffectrapport en Integrale effecten analyse Nieuwbouw Kerncentrales**
 - *Ministerie van Economische Zaken en Klimaat*
 - Vergelijking tussen gebieden

-
- **Sociaal-economisch rapport Terneuzen**
 - *Gemeente Terneuzen en omgeving*
 - Invloed op (trends in) de regio

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Terneuzen brengt voorwaarden voor kerncentrales onder aandacht van Tweede Kamer

“Het gaat om de toekomst van onze regio. Daarom moeten leefbaarheid, veiligheid, bereikbaarheid, woningbouw en economische ontwikkeling vanaf het begin ook onderdeel zijn van de besluitvorming.”

Wethouder Laszlo van de Voorde

1 juli 2026

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Onderzoeksopzet

Vier thema's en vijftien indicatoren

Onderscheid tussen bouw- en bedrijfsfase

Trendanalyses

Terneuzen in vergelijking met Zeeland en Nederland

Samenleving

Bevolkingsomvang
Bevolkingsontwikkeling
Sociale samenhang

Economie

Bruto regionaal product &
economische structuur
Arbeidsmarkt
Besteedbaar inkomen
Opleidingen
Toerisme

Voorzieningen

Dagelijkse voorzieningen
Zorgvoorzieningen
Hulpdiensten
OV & bereikbaarheid

Huisvesting

Woningvoorraad & tekort
WOZ & betaalbaarheid
Plannen voor huisvesting

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

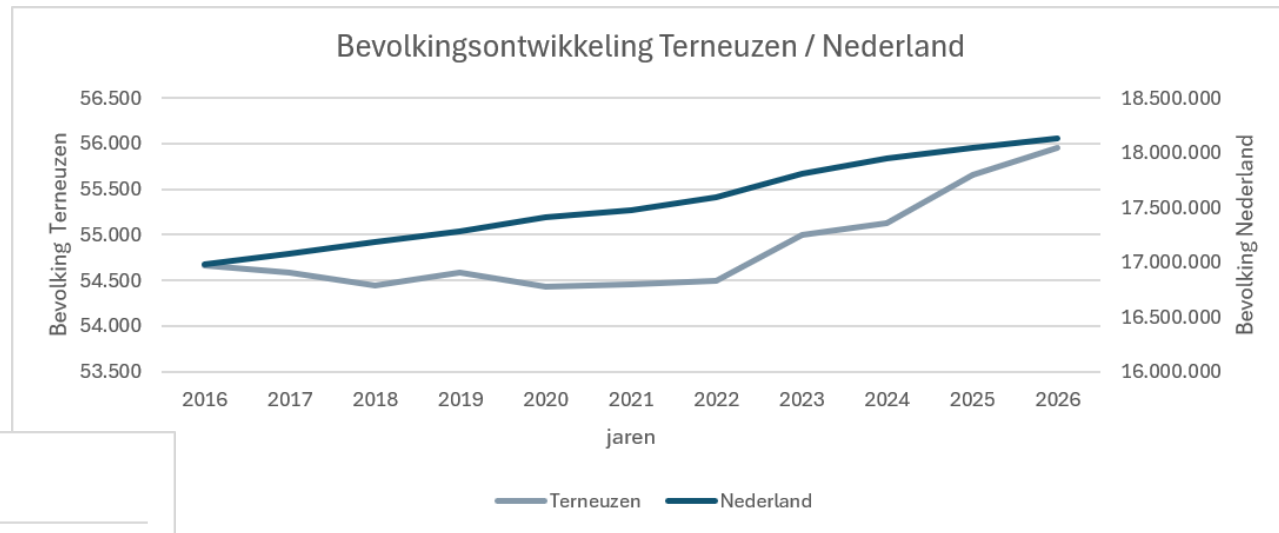
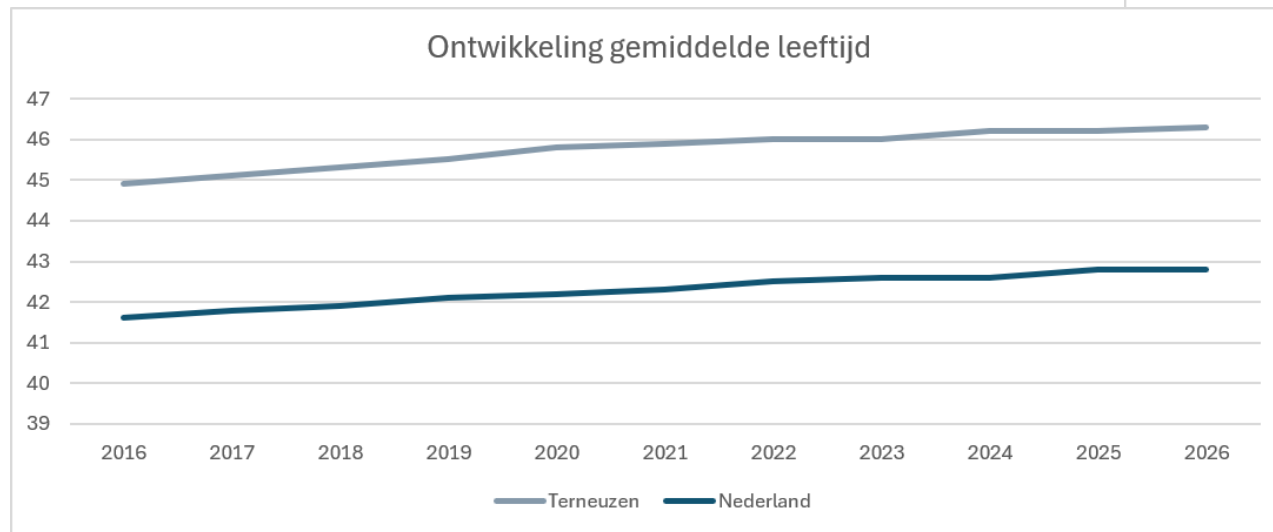

Sociaal-economische impact Terneuzen

Understanding today.
Improving tomorrow.

Samenleving

Samenleving

Wat doet de komst van twee kerncentrales met de samenleving?

Kansen

- Tegengaan bevolkingskrimp en vergijzing
- Draagvlak voor voorzieningen
- Impuls voor buurten en verenigingen

Uitdagingen

- Toenemende druk op huisvesting en voorzieningen
- Integratie tijdelijke instroom
- Druk op bestaande sociale netwerken

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

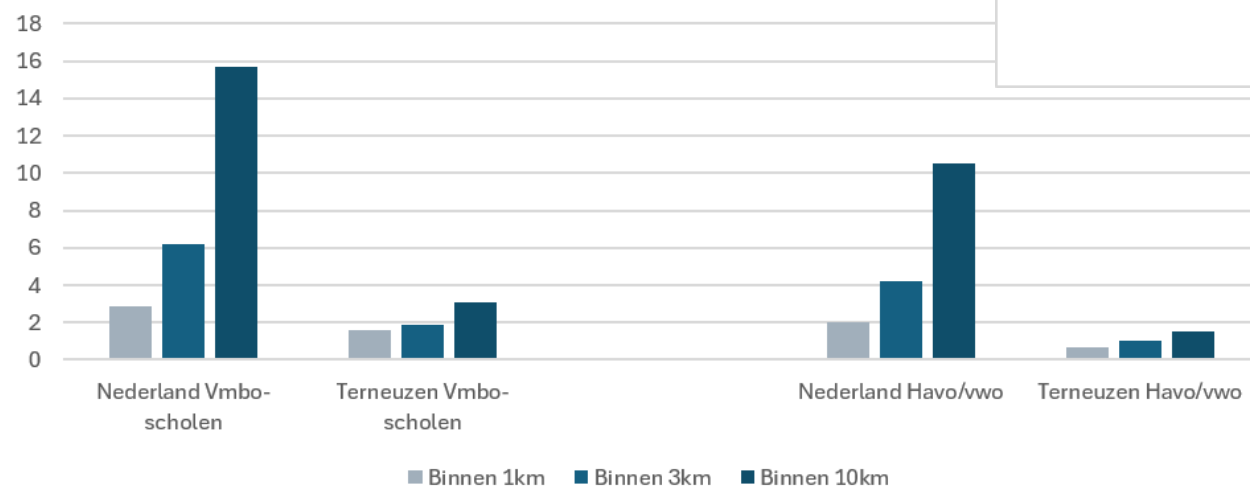
Sociaal-economische impact Terneuzen

Understanding today.
Improving tomorrow.

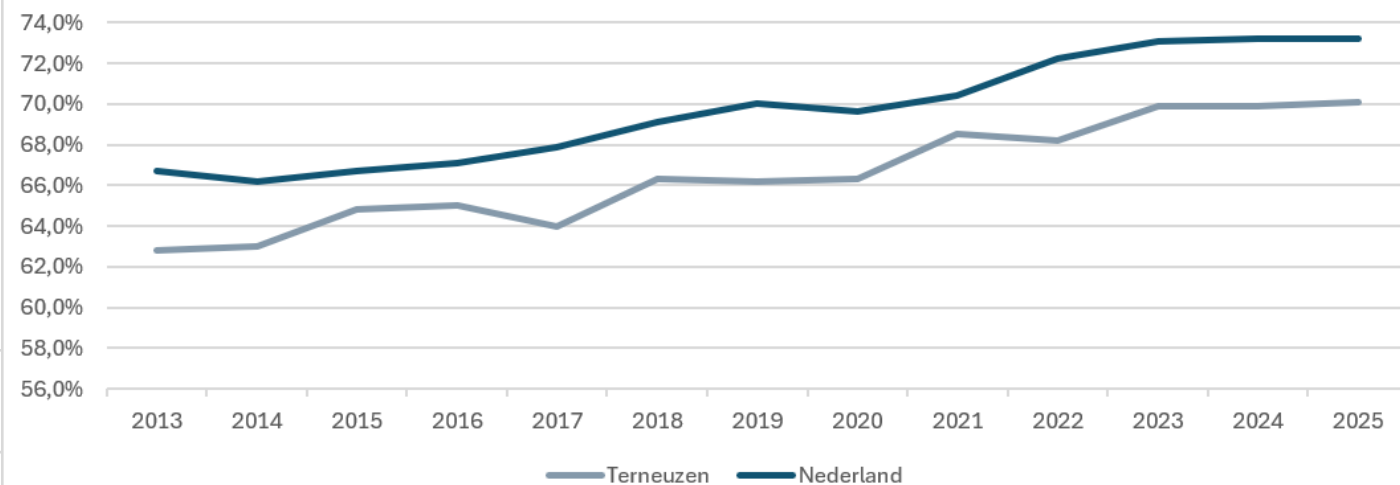
Economie

Aantal onderwijsinstellingen

Sociaal-economische impact Terneuzen

Netto arbeidsparticipatie

Understanding today.
Improving tomorrow.

Economie

Kansen

- Extra werkgelegenheid
- Hogere inkomens / goedbetaalde banen
- Impuls voor lokale economie
- Kans voor educatief toerisme
- Aanjager voor nieuwe (technische) opleidingen

Uitdagingen

- Tekort aan technisch personeel
- Grotere inkomensverschillen
- Risico dat banen worden ingevuld door mensen van buiten de regio
- Afname van aantrekkelijkheid van het gebied

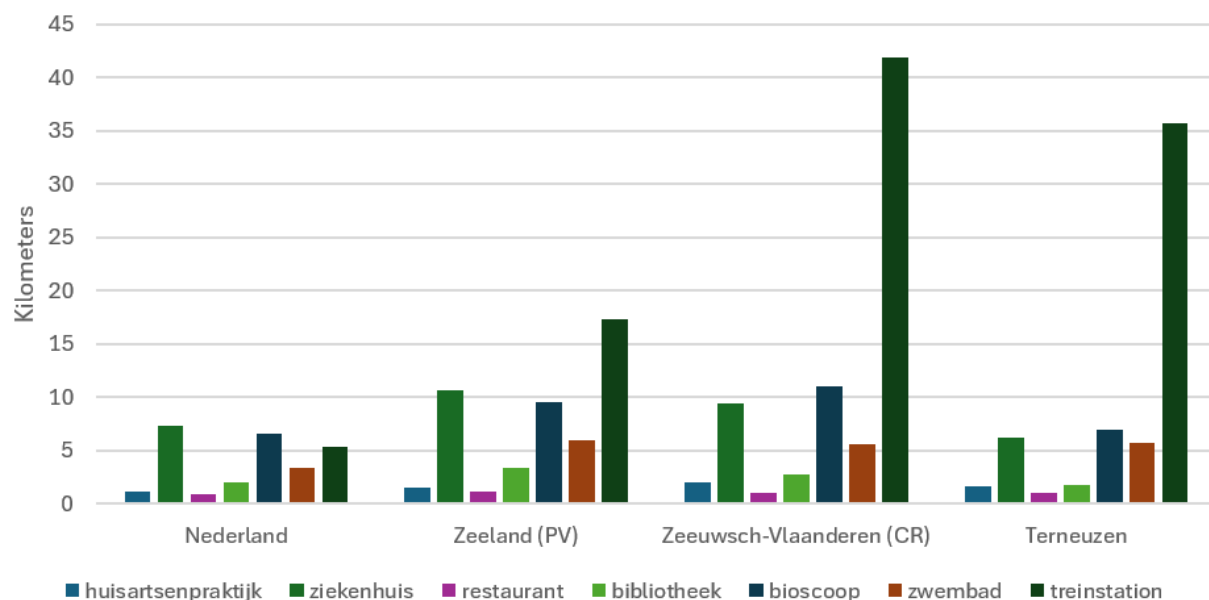
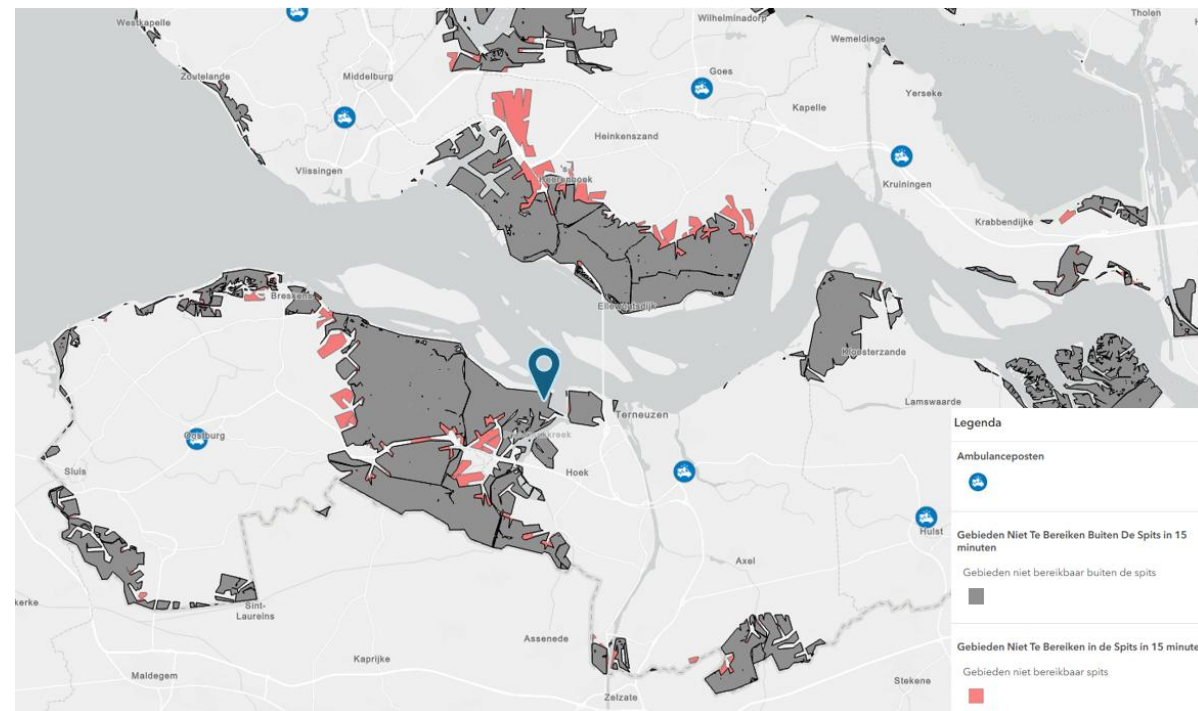

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Voorzieningen

Nabijheid voorzieningen

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Voorzieningen

Kansen

- Breder en diverser voorzieningenaanbod
- Behoud en versterking zorgaanbod
- Professionalisering van hulpdiensten (capaciteit en materieel)
- Investerings in infrastructuur en bereikbaarheid

Uitdagingen

- Risico op overaanbod en terugval na bouwfase
- Personeelstekorten in de zorg
- Verhoogde veiligheidsrisico's door industrie
- Extra verkeersdruk in bouwfase

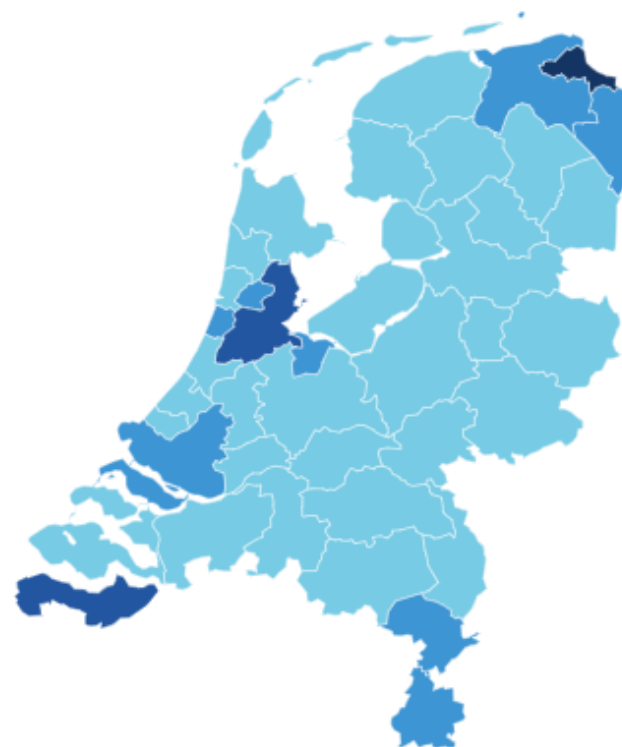
Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Huisvesting

Leegstand (%), 2025

Gebruiksfunctie: Woningen

Aantal objecten, percentage leegstand:

minder dan 1% 1 tot 2,5% 2,5 tot 3,5% 3,5 tot 6% 6% of meer Onbekend

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Huisvesting

Kansen

- Versnelling nieuwbouwprojecten
- Waardestijging woningen door extra vraag
- Diverser woningaanbod

Uitdagingen

- Bestaand tekort aan betaalbare woningen
- Toenemende concurrentie op de woningmarkt
- Leegstand na bouwfase

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Conclusie

1

Huisvesting grootste uitdaging

Versnel reguliere woningbouw en organiseer aparte, passende tijdelijke capaciteit.

2

Investeer in bereikbaarheid en veiligheid

Schaal mobiliteit, hulpdiensten en crisisbeheersing mee met de bouwpiek.

3

Zorg dat onderwijs aansluit op arbeidsmarkt

Verbind opleidingen, werkgevers en overheden rond techniek, energie, zorg en veiligheid.

4

Stuur op blijvende vestiging

Maak Terneuzen aantrekkelijk voor werknemers en gezinnen, met voorzieningen en integratie.

5

Bekijk opgaven regionaal

Stem kerncentrales af met andere energieprojecten, woningbouw en voorzieningen.

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Doorblik

De negatieve effecten zijn beheersbaar en de kansen kunnen worden benut, mits de benodigde randvoorwaarden vóór de bouwfase worden georganiseerd.

Denk aan afspraken over fasering, financiering, verantwoordelijkheden en monitoring.

**Zeeland actualiseert
voorwaarden voor
mogelijke komst
kerncentrales**

9 MAART 2026 | NIEUWS

Sociaal-economische impact Terneuzen

**Voorwaarden
Adviesgroep**

voor het

Rijk-Regiopakket
Sluis-Terneuzen

17 december 2025

Understanding today.
Improving tomorrow.

Bedankt voor uw aandacht

Heeft u vragen?

App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Heeft u een vraag? App ons dan via +31 6 38 50 85 27

Tot slot

De ontwikkelingen rond de energieprojecten kunnen vragen en soms ook zorgen oproepen.

Dat begrijpen we. Iedereen beleeft deze veranderingen op zijn of haar eigen manier.

Heeft u behoefte aan meer informatie, of wilt u uw zorgen, vragen of gedachten met ons delen?

Neem dan gerust contact op met onze omgevingsmanager Elsbeth Verhelst (regio Terneuzen).

We luisteren, denken mee en nemen signalen serieus.

Rechtstreeks contact is mogelijk via e.verhelst@terneuzen.nl

Het projectteam is te bereiken via energie@terneuzen.nl

Kijk voor meer informatie op terneuzen.nl/projecten/rijksenergieprojecten

Geef uw mening over deze bijeenkomst

**Scan met de
camera van
uw telefoon**

Rapport

Download
het rapport:

[Terneuzen.nl](https://terneuzen.nl)

